PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok V. **Warszawa, piątek 11 kwietnia 1930 r.** **Nr. 85**

SPRAWY POLSKIE

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

La Tribuna 8.IV. w art. wst. stwierdza, że parlamentaryzm coraz bardziej okazuje się nieodpowiednią formą rządu we wszystkich państwach, nie wyłączając ojczyzny jego Anglji. Wszędzie wysuwa się konieczność zastąpienia go silnym rządem, wyrażającym interes narodu, na podobieństwo faszyzmu włoskiego, a jako przykład podaje autor Polskę. Autor podkreśla, że nie zmienia stanu rzeczy ta okoliczność, że Polska jest państwem małem; chorobę tę przechodzą zarówno państwa wielkie jak małe. W d. c. twierdzi autor, że w Polsce marsz. Piłsudski dokonywa zabiegu chirurgicznego uleczenia Polski z tej choroby i zastąpienia parlamentaryzmu polityką narodu.

Viitorul 8.IV. stwierdza, że po dwu tygodniach ogólnego poruszenia nastąpiło w Polsce uspokojenie. Opozycja zbyt zróżniczkowana, żeby mogła wytworzyć nowy rząd, pogodziła się z gabinetem płk. Sławka, który zresztą nie oznacza zmiany rządu. Będzie tylko mniej skłonny do współpracy z sejmem a zasadniczem jego zadaniem będzie reforma konstytucji, o czem można wnosić z mianowania ministrem sprawiedliwości dr. Cara, jednego z najgorętszych propagatorów rewizji konstytucji.

POLSKA A NIEMCY.

Frankfurter Ztg. 9.IV. omawia sprawę wstrzymania wystawy sztuki polskiej w Berlinie i podkreśla, że min. Curtius uczynił to oczywiście dla usunięcia wszelkich płaszczyzn tarcia w chwili rozstrzygania sprawy traktatu handlowego polsko - niemieckiego, a przedewszystkiem celem niezrażania „swych przyjaciół koalicyjnych". Tę obawę uważa dziennik za przesadną, gdyż wyrzeczenie się polskiej sztuki za cenę nierogacizny polskiej ani do niczego nie doprowadzi, ani też niczemu nie zapobiegnie.

Jedno tylko jest pewne, że Warszawa jest bardzo wzburzona, i że Niemcy dostarczają materjału do krytyki swej dyplomacji. Dziennik spodziewa się, że rząd nie będzie dalej stosował metod pozyskiwania sobie parlamentu przez błędy w polityce zagranicznej, gdyż byłoby to najgorszem świadectwem dla rządu, który się chlubi, że jest niezależny od partyj.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

LITWA A ŁOTWA.

Lietuvos Aidas 9.IV. p. n. „Entuzjastyczne słowa dla kraju Witolda Wielkiego" przedrukowuje artykuł, umieszczony w łotewskiem piśmie wojskowem „**Latvijas Kareivis**" przez szefa biura propagandowego łotewskiego M. S. Z. p. Bilmanis'a, który ostatnio w drodze do Niemiec przejeżdżał przez terytorjum litewskie. Bilmanis w artykule swym podkreśla wzrost dobrobytu na Litwie i przywiązanie Litwinów do przeszłości historycznej ich państwa; w końcu, porównywując oba sąsiednie państwa, dochodzi Bilmanis do wniosku, iż istnieje podobieństwo i bliskie pokrewieństwo między narodem łotewskim a litewskim.

Lietuvos Žinios 9.IV. w art. wst., nawiązującym do wyboru nowego prezydenta państwa na Łotwie, podnosi znaczenie ustroju demokratycznego dla normalnego życia państw, a w szczególności małych, powstałych po wojnie, republik bałtyckich; dziennik za-

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok V. | Warszawa, piątek 11 kwietnia 1930 r. | Nr. 85

SPRAWY POLSKIE

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE

Le Temps 8.IV. w art. wst. zauważa, że parlamentaryzm coraz bardziej okazuje się nieodpowiednią formą rządu we wszystkich państwach, z wyjątkiem oczywiście Anglji. Wszędzie wyłania się konieczność zastąpienia go silnym rządem, wyrażającym interes ogółu, na podobieństwo rządu władczego, a więc ewolucja polska także Polskę. Autor podkreśla, że nie zmienia stanu rzeczy ta okoliczność, że Polska jest państwem młodym; choroba ta przechodzi również państwa wielkie jak zauważ Wiel. z Tatersk. autorytet w Polsce marsz. Piłsudski dokonywa zabiegu chirurgicznego, dążąc do Polski z tej choroby wyleczyć i wprowadzić politykę narodu.

Wobec tego stwierdza, że po dniu przedwczorajszym... ponownie nastąpiło w Polsce uspokojenie. Opozycja była zdezorjentowana, aby mogła zorganizować nowy rząd, zgodził się z gabinetem płk. Sławka, który zawarł nie ogłasza zmiany rządu. Będzie tylko mniej skłonny do współpracy z sejmem a zasadniczem jego zadaniem będzie reforma konstytucji.

o czem można wnosić z mianowania ministrem sprawiedliwości dr. Cara, jednego z najgorętszych propagatorów reformy konstytucji.

POLSKA A NIEMCY

Frankfurter Ztg. 9.IV. omawia sprawę wstrzymania wystawy sztuki polskiej w Berlinie i podkreśla, że rząd Curtius uczynił to oczywiście dla usunięcia wszelkich pleszczyzn tarcia w chwili rozstrzygania sprawy traktatu handlowego polsko - niemieckiego, a przede wszystkiem celem nieuznania „swych przyjaciół kolonjalnych". Tę obawę uważa dziennik za przesadną, gdyż wyrzeczenie się polskiej sztuki za samo niemieckiej polskiej ani do niczego nie doprowadzi, ani też niczemu nie zapobiegnie.

Jedno tylko jest pewne, że Warszawa jest bardzo wzburzona, i że Niemcy dostarczają materjału do krytyki swej dyplomacji. Dziennik spodziewa się, że rząd nie będzie dalej stosować metod pozyskiwania sobie parlamentu przez błędy w polityce zagranicznej, gdyż byłoby to najgorszym świadectwem dla rządu, który się chlubi, że jest niezależny od partyj.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

LITWA A ŁOTWA.

Lietuvos Aidas 9.IV. p. n. „Entuzjastyczne słowa dla kraju Witolda Wielkiego" przedrukowuje artykuł, umieszczony w łotewskiem piśmie wojskowem „Latvijas Kareivis" przez szefa biura propagandowego łotewskiego M. S. Z. p. Bilmanis'a, który ostatnio w drodze do Niemiec przejeżdżał przez terytorjum litewskie. Bilmanis w artykule swym podkreśla wzrost dobrobytu na Litwie i przywiązanie Litwinów do przeszłości historycznej ich państwa; w końcu, porównywując oba sąsiednie państwa, dochodzi Bilmanis do wniosku, iż istnieje podobieństwo i bliskie pokrewieństwo między narodem łotewskim a litewskim.

Lietuvos Žinios 9.IV. w art. wst. nawiązującym do wyboru nowego prezydenta państwa na Łotwie, podnosi znaczenie ustroju demokratycznego dla normalnego życia państw, a w szczególności małych, powstałych po wojnie, republik bałtyckich; dziennik za-

leca litewskim sferom rządzącym pójście śladem Łotwy, która, przestrzegając ściśle demokratycznych form rządzenia, zapewnia swym obywatelom całkowitą wolność i dobrobyt.

SYTUACJA GOSPODARCZA NA LITWIE.

Lietuvos Aidas 9.IV. w art. wst., omawiającm kryzys gospodarki zbożowej na całym świecie, podkreśla, że ten sam los spotkał również i Litwę, a przeto rolnicy litewscy — w celu uniknięcia pogłębiającej się wciąż katastrofy gospodarczej — powinni czemprędzej przejść do hodowli bydła i do wytwarzania produktów mlecznych, gdyż tylko w ten sposób będą mogli uniknąć dalszego kryzysu. Dziennik zaznacza, że klimat Litwy właśnie najbardziej nadaje się do uprawy roślin, nadających się na karm dla bydła, rozwój zaś hodowli tego ostatniego może przyczynić się do wzmożenia eksportu litewskiego, gdyż wywóz bydła i produktów mlecznych nie napotyka dotychczas prawie żadnych przeszkód i w najbliższej przyszłości nie ulegnie — zdaniem dziennika — żadnym ograniczeniom.

Lietuvos Aidas 9.IV. w art. „Litewski przemysł zapałczany" omawia produkcję zapałek na Litwie za okres ostatnich sześciu lat. Obecnie na Litwie jest czynnych pięć fabryk zapałczanych, zatrudniających 261 robotników; w fabrykach tych został inwestowany kapitał w wys. około 5 milj. lit. Od roku 1923 zostało wyprodukowano 426 milj. pudełek zapałek, dochód państwa z podatku akcyzowego wyniósł 6,7 milj. lit. Produkcja zapałek w r. 1929 dosięgła 74 milj. pudełek zapałek; jeśli więc uwzględnić, że zapotrzebowanie kraju wynosi tylko 50 milj. pudełek, to litewski przemysł zapałczany staje przed koniecznością szukania rynków zbytu, co napotyka na znaczne trudności z powodu opanowania przez szwedzki koncern zapałczany Ivara Kreuger'a około 80 proc. całego rynku światowego. Dziennik dochodzi w końcu do wniosku, że warunki dla rozwoju litewskiego przemysłu zapałczanego nie są pomyślne i obecna liczba fabryk litewskich, produkujących zapałki jest — zdaniem dziennika — zbyt duża, jak na warunki litewskie.

Lietuvos Žinios 9.IV. w notatce p. n. „Polski superfosfat" informuje o sprowadzaniu przez litewską rządową instytucję „Lietukis" polskiego superfosfatu „Milka". Dziennik przypomina, że kłajpedzka fabryka „Union" produkuje superfosfat, nieustępujący pod względem jakości towarowi polskiemu, a przeto sfery gospodarcze litewskie powinny — zdaniem dziennika — wypowiedzieć się w tej sprawie.

MOCARSTWA A Z. S. R. R.

The Morning Post 8.IV. omawia w art. wst. wezwanie konsulatu sowieckiego do urzędników sowieckich, którzy winni powrócić do Rosji, a dotychczas nie powrócili. Wezwanie to daje czas 7 dni i wrazie niezastosowania się doń grozi karą śmierci. Dziennik protestuje stanowczo przeciwko wydawaniu tego rodzaju wezwań na terytorjum Wielkiej Brytanji. Autor stawia pytanie pod adresem Hendersona, co w tej sprawie uczyni.

L'Independance Belge 9.IV. żąda, by Belgja ostro przeciwstawiła się dumpingowi sowieckiemu; zdaniem dziennika, pozostawienie dotychczasowego stanu rzeczy sprowadzić może zagładę belgijskiego przemysłu zapałczanego.

SYTUACJA POLITYCZNA W ANGLJI. KONFERENCJA LONDYŃSKA.

Gazette de Lausanne 9.IV. w obszernej korespondencji z Londynu, poświęconej sytuacji wewnętrznej Anglji — zaznacza, iż Anglja przeżywa obecnie kryzys w łonie wszystkich stronnictw. Dziennik twierdzi, iż adaptacja programu konserwatystów, jaką w związku z postulatami „Unji Imperjalnej" zapowiedział Baldwin — napotyka na silny opór wśród niektórych kół konserwatywnych. Niewyraźna sytuacja wśród konserwatystów zaciemnia się jeszcze wskutek spodziewanego porozumienia między liberałami a Partją Pracy; pierwszym objawem porozumienia tego były niespodziewane wyniki głosowania nad ustawą węglową. Zresztą sama Partja Pracy przestała być stronnictwem jednolitem; lewe ugrupowanie odnosi się wręcz wrogo do oportunistycznej polityki Mac Donalda, co objawiło się nawet w opowiedzeniu się tego ugrupowania przeciwko rządowi w łonie partji. Wydaje się, iż takie ustosunkowanie się jednego z ugrupowań niezwykle odpowiada osobistym aspiracjom Snowdena. Krążą również pogłoski o bliskich stosunkach, łączących Lloyd George'a z niektórymi członkami gabinetu — zwłaszcza że Snowdenem. Zdaniem dziennika, ten układ stosunków wewnętrznych spowodował, iż część opinji angielskiej niezwykle wrogo odiosła się do zawarcia paktu morskiego „czterech", t. j. bez udziału Włoch; taki pakt bardzo zresztą dla Anglji korzystny, oznaczałby zwycięstwo Mac Donalda; pewnym czynnikom angielskim zależało na tem, by do tego zwycięstwa nie dopuścić. Zakończenie konferencji bez pozytywnych wyników jest równoznaczne z upadkiem popularności Mac Donalda. Prawdopodobnie taki cel postawili sobie liberałowie a może i niektórzy labourzyści. Współpracę w powyższym zakresie dziennik tłomaczy zmianą przez liberałów ich frontu w polityce wewnętrznej.

Cała prasa francuska 10.IV. w depeszach z Londynu informowała o zabiegach, czynionych przez Mac Donalda, celem pozyskania Włoch dla porozumienia „pięciu", zapatrując się na wyniki konferencji naogół optymistycznie.

SYTUACJA POLITYCZNA W CZECHOSŁOWACJI

Slovak 9.IV podaje na czele numeru mowę prof. W. Tuki, wygłoszoną w Sądzie Apelac. Tuka dowiódł bezpodstawności zarzucanej mu akcji szpiegowskiej i stawianie mu takich zarzutów uważa za akt animozji jego przeciwników politycznych. W d. c. Tuka twierdzi, że jest niewinny, a chciał tylko najlepiej służyć narodowi słowackiemu, który dąży do autonomji.

L'Oeuvre 9.IV. w dłuższym artykule omawia znaczenie fundacji, utworzonej przez parlament czeski z okazji osiemdziesięciolecia Masaryka. Dziennik fundacjom tym przypisuje wielkie znaczenie z punktu widzenia kulturalnego i humanitarnego rozwoju Czech.